

Зміст

Вступ	7
Все	20
Спроба № 1. Занадте знання	60
Пуша-водицький монстр	64
Спроба № 2. Солодке очікування Феліції	116
Кривава крапка в маленькій війні	123
Спроба № 3. Сьомко та Гафійка	157
Порятунок солдата Горностаєва	162
Спроба № 4. Образився	203
Найпростіша справа	207
Спроба № 5. А що я міг?	221
Оклунківський піхотний полк	225
Спроба № 6. Маленький герой	283
Втрапити в політику, або	
Історія з картинами	288
Спроба № 7. Олеська йде на побачення	330
Село Синівка	335

Спроба № 8. Небезпечна Калина	394
Помста в Петрограді	396
Спроба № 9. Рішучість Афродіти	436
Незвичайні лови	439
Спроба № 10. Випадок із Сявою	494
Зимова подорож до Неплюєвська	498
Спроба № 11. Самотність поручника Бондаревського	523
Епілог	526

Вступ

— І васю, І васю, І васю! Заспокойся! Альчеста притиснулася до мене, обхопила за плечі, цілувала й шепотіла на вухо. — Тихо, тихо, тихо! Усе добре!

Струмочки поту стікали лобом, м'язи судомилися, тіло тремтіло, наче в лихоманці. Стиснув кулаки так, що нігтями подер шкіру на долонях. А потім зробилося ніяково. Треба ж таке: закричав серед ночі, наче інститутка, що начиталася страшних казок!

Альчеста пестила моє волосся, ніжно говорила, лоскотала губами розпашілі щоки. Мене кинуло в холод.

— Вибач.

У коридорі почулися кроки.

— Тату, що з тобою? — спитала Моніка. Голос її був стривожений, але не переляканий. Смілива дівчинка.

Я спробував її заспокоїти, але мій голос був хрипкий і геть не спокійний.

— Усе нормально? — Донька була ще маленька, та обдурити її було вже важко.

— Татові наснилося погане, не хвилюйся, — сказала Альчеста. Я невдоволено закрутив головою. Не хотів, аби Моніка знала про мої жахіття.

— Може, принести води?

— Дякую, Мо, не треба. Лягай спати й не хвилюйся. Просто поганий сон.

— Гаразд. Добраніч, тату.

У кімнаті було темно, але я відчував дружинин погляд.

— Поговоримо зранку. Добре? — прошепотів.

Альчеста поцілувала, притиснулася, обійняла і вже невдовзі солодко засопіла. Я ж не давав собі заснути. Боявся, що знову кричатиму. До ранку не стулив очей. Думав, що казатиму завтра.

Уранці ми поснідали й пили чай в альтанці. Моніка пішла в садочок, роздивлялася крізь збільшувальне скло комах. Вона поводитись, як справжній дослідник: знаходила комах, описувала їх, спостерігала за поведінкою, замальовувала, потім розповідала нам. Дуже чекала на «Атлас метеликів Європи й почасти російсько-азійських володінь» Ернеста Гофмана та «Жуків Росії і Західної Європи» Григорія Якобсона, які я замовив у Харкові. Мені подобався її ґрунтовний підхід, хоча рання дорослість трохи лякала. Однолітки ліпили паски з піску, а вона провадила дослідження й часто ставила мене в глухий кут своїми запитаннями.

Я відчув погляд Альчести. Я любив дивитися на неї, любив, коли вона дивилася на мене, але зараз волів би провалитися крізь землю, аби тільки не починати говорити про нічні крики. Можна змовчати, дружина не наполягатиме на розмові, але я не любив тікати.

— Про крики...

Цілу ніч готувався, а зараз розхвилювався й забув, що збирався сказати.

— Івасю, ти наче з останнім словом на суді виступаєш, а далі шибениця. Не хвилюйся, скажи все як є. І тобі легше буде, і нам. Наче на сповіді.

— Я востаннє сповідався ще в армії.

— А потім що ж?

— А потім якось ні. Панотці ж — чиновники духовного відомства. Дивно відкривати серце чиновнику.

— Я ж не чиновник, я твоя дружина.

Подивився на неї й полегшено зітхнув, бо відчув, що зможу все розповісти.

— Річ у тому, що я боюся.

— Найкращий сищик когось боїться? Та не вірю!

Альчеста здивувалася. Я милувався її шиєю. Трохи помітні синці — сліди моїх спраглих губ. Ніколи б не написав про це в книзі, яку можуть прочитати підлітки. І не напишу.

— Не когось. За вас боюсь. Мені сниться, що з вами трапляється щось погане, а я не можу цьому завадити й волаю від страху та безсилля.

— А чому ти боїшся за нас?

— Якоїсь конкретної загрози я не бачу. Аби бачив, позбувся би її. Але загроза може з'явитися. За своє життя я завадив багатьом дуже поганим людям, які можуть спробувати помститися. Нехай би били по мені, я до цього готовий. Але вони можуть спробувати поцілити вас. Ось цього я й боюся. Тільки вдень тримаюсь, а вночі страхи беруть гору.

Я мав би соромитися: дорослий чоловік, сищик, чого тільки не бачив, а тут наче мала дитина кричав. Але я не соромився. Я міг розповісти цій жінці що завгодно.

— Івасю, здається, я знаю, в чому річ, — сказала Альчеста. Звісно, вона знала, що я кохаю її. — Ти засидівся тут, на хуторі. Так-так, засидівся. Час повертатися до справ.

— Ні! Я хочу бути з вами.

— Людина не завжди має робити те, що хоче. Тобі треба знов узятися за розслідування.

— Навіщо? Гроші в нас є, та й розплутувати справи мені вже нецікаво.

— Невже ти не розумієш, що відбувається?

— Ну, наснилась якась маячня. З усіма буває.

— Ти кричав вісім разів.

— Що ти таке кажеш, Алю? Я кричав тричі!

— Ти прокидався від власних криків тричі. А ще п'ять разів кричав уві сні. Якщо не кричиш, то стогнеш, намагаєшся кудись бігти, щось хрипиш. І це тільки те, що я чула. А ти знаєш, що я сплю міцно. З цим треба щось робити.

— Я з'їжджу до лікаря в повіт, нехай пропише якісь заспокійливі пігулки.

— Пігулки не допоможуть. Тобі треба стати до роботи.

— Я не хочу, Алю. Їхати кудись, щось розплутувати? Та я не зможу розкрити жодного злочину, бо весь час думатиму про вас із Монікою.

— Гадаю, варто взятися за цікаву справу, й твій стан покращиться.
— Я не хочу повертатися в сищики.
— Але мусиш. Задля власного здоров'я. Розшук став частиною тебе. Якщо робочого коня надовго поставити в стайню, він захворіє. Твоя голова звикла до роботи, а зараз вона дуріє від неробства.
— Аллю, я щасливий із вами.
— Удень щасливий, а вночі кричиш. Це недобре. Якщо буде якась справа, пообіцяй мені за неї взятися.
— Нізащо. Я нікуди не поїду від вас.
— Тату, я думаю, що Альчеста каже діло.
Моніка встигла непомітно повернутися з саду й тепер серйозно дивилася на мене своїми гарненькими оченятами.
— Івасю, послухай нас, — кивнула дружина.

Я спочатку хвилювався, чи вживуться разом дівчата з характером. Удвох їм могло бути непросто. Та вони стали найкращими подругами. Дивився на моїх красунь, хотів сказати, що не хочу й кроку ступати з хутора, але потім подумав, що не варто сперечатися. До мене давно вже ніхто не приїздив по роботі. І, дай боже, не приїдуть. Погоджуся, бо коли там та справа буде.

— Добре, якщо попросять, то візьмуся. Але попереджаю: має бути цікава справа, а не якийсь там мотлох.

— Івасю, ти надто дорогий сищик, щоб до тебе їхати з мотлохом. Сьорбнув чаю й подумав, що це і є щастя. Дівчата, літо, хутір.

Несподівано вдалині загуркотіло авто. Ніхто сюди не їздив останніми тижнями, а щойно я пообіцяв узятися за справу, як хтось уже поспішав! Це ж треба! Закусив губу.

— Подивлюся, хто їде.

Я пішов, щоб Альчеста не побачила мого розчарування.

Піднявся на горище, де була невеличка башта, звідки зручно спостерігати за околицями. З боку Ромен їхало незнайоме авто, за яким клубочилася пилюка. Я перевірів браунінг, бо звук бути готовим до всього, і пішов зустрічати гостей. Авто вже зупинилося біля воріт, але я не поспішав виходити, дивився в щілину, щоб побачити, хто приїхав. З салону вийшов мій теперішній видавець Костянтин Миколайович Зімородков і ще якийсь хлопець. Зімородок був дебелим чоловіком. Високий, огрядний, велике, баске обличчя з пишними губами під тонкими вусиками, біляве волосся, зачесане назад. Його товариш — невисокий, круглоголовий, із ходою ярмаркового

ведмедя. Візит мене здивував, бо Зімородков був людиною дуже зайнятою й зазвичай ми спілкувалися листами, телеграмами або під час його візитів до Києва, куди приїздив і я.

— Доброго дня. — Я вийшов із двору. Костянтин Миколайович зрадів і кинувся обійматися.

— Іване Карповичу, який я радий вас бачити, дорогенький ви мій! — У Зімородкова був приємний голос, який, мабуть, подобався жінкам. До міри густий та медовий.

— Та щось не дуже дорогий, бо гонорару за перевидання довірених оповідань я так і не отримав.

— Іване Карповичу, публікацію довелося призупинити, бо зараз же революція перемогла, республіканські часи, а тут виходить книжка про пригоди агента царської охоранки! Не на часі!

Я вже хотів спитати, чи не приїхав пан видавець аж із самого Петербурга з тим лише, щоб сповістити про цю біду, та тут до нас вийшла Альчеста.

— Доброго дня, ласкаво просимо!

Вона усміхнулася гостям, і Зімородков уміть випнув груди вперед, дупу виставив назад, підкрутив вуса й почав пускати очима бісиків.

— О, та ви й малоросійську говірку вивчили! — здивувався видавець. Альчеста справді вже добре розмовляла українською, з незвичною, але чарівною вимовою.

Ми пройшли до альтанки. Поставив самовар, сів за стіл, поки Зімородков розповідав Альчесті останні новини зі столиці. Оцих розповідей я не любив, бо побоювався, що колись кохана знудиться на хуторі й схоче повернутися до яскравого світського життя. Від самого початку пропонував їй оселитися у великому місті. Просив тільки, щоб в Україні: в Києві чи Полтаві, Одесі або Харкові — аби тільки не у великоруських губерніях, де мені швидко робилося зле, — от не моя там була земля, і все. Але Альчеста запевняла, що їй добре зі мною, мені ж добре на хуторі, а не в місті, тим паче великому, тому вона нічого проти хутора не має й залюбки тут житиме. Так-то воно так, але ж думка з часом і змінитися могла. Наприклад, після описів блискучого столичного світу.

— Може, перейдемо до справи, Костянтине Миколайовичу?

— О так, так, звісно! Вибачте, але пані Альчеста така цікава співрозмовниця! Отже, справа! — Зімородков уважно подивився на мене, зробився серйозним. — Я хотів би обговорити з вами подальшу співпрацю.

— Я слухаю.

— Іване Карповичу, ви досить популярний автор, ваша відомість сягає найдаальших кутків Росії. Але...

Мій видавець любив і вмів робити паузи. Чув, що раніше він грав у провінційному театрі, де й став Зімородковим, позбувшись старого прізвища. Подейкували, що колись Костянтин Миколайович був Сракою. Принаймні так стверджували вороги, яких ніколи не бракувало. Я згадав ці чутки й посміхнувся. А видавець, між тим, чекав, поки я, стривожений його «але», щось спитаю. Та я мовчки спостерігав. Він трохи прикусив губу і продовжив:

— Часи змінюються, Іване Карповичу, дуже швидко змінюються. Те, що добре продавалося кілька років тому, зараз не користується попитом.

Він знову зробив паузу. Я і її не помітив, сидів собі розслаблений та щасливий. Видавець трохи роздратувався.

— Це стосується і ваших творів.

— Люди почали менше купувати пригоди найкращого сищика? — здивувалась Альчеста.

— Так, менше, — кивнув Зімородков. — Продажі досі непогані, але ми маємо дивитися в майбутнє. Щоб там лишитися, треба змінюватися. Ось саме про це я приїхав поговорити з вами, Іване Карповичу. І привіз мого найкращого редактора, Алекса Дрімберга.

Зімородков кивнув на свого супутника. Невисокий, трохи вайдудуватий, круглоголовий, широкі брови, що майже зросталися над носом, рум'яні щоки і спокійний погляд розумних очей, які весь час уважно сліdkували за мною. Я подивився в ці очі, і Алекс (Олексій, чи що?) опуcтив погляд. Зімородков знову зробив паузу і знову не дочекався моїх слів.

— Алекс — дуже хороший фахівець, і він має допомогти вам змінитися, осучаснитися.

— Що це означає? Змінюватися? Я — найкращий сищик, хоч імперії, а хоч республіки, я — зірка пригодницької літератури. Інші видавництва відсувають вихід книжок своїх авторів, бо розуміють, що ті не зможуть змагатися з моїми пригодами. Осучаснитися? Для чого?

— Дозвольте пояснити? — попросив Алекс.

— Так, будь ласка, — кивнув Зімородков.

— Іване Карповичу, зараз у Росії тривають величезні зміни. Ми перетворилися з монархії на республіку, зникла більшість цензурних заборон. Свобода відкриває величезні можливості для літератури.

А ви продовжуєте писати так, наче нічого не змінилося, наче цензура досі діє, наче читач ваш той самий, що й раніше.

Алекс розвів руками. Мені здалося, що в нього маленькі свинячі очі. Але, можливо, я дивився на нього крізь окуляри роздратування.

— Я ж сам не змінився, тому й пишу так само, як і писав!

— І це дуже погано, — серйозно заявив цей негідник.

— Скажіть це сотням тисяч читачів, які платять гроші за мої історії!

— Уже не сотням, а тільки десяткам тисяч. Звісно, ви й далі можете писати як і раніше, але тоді є загроза, що читачів стане кілька тисяч, а потім і кількасот.

— Брехня, — сказав я трохи гучніше, ніж хотів. Мене не мали хвилювати ці нісенітниця.

— Іване Карповичу, тенденції справді загрозливі. Люди стали менше читати книжок, бо ті не встигають за подіями. Люди зараз більше читають газети. Але й ті, хто зберіг вірність книжкам, дедалі рідше обирають ваші твори...

Ще одна пауза від видавця.

— Але ми віримо у вас, — додав Алекс і подивився так, наче орден мені на лацкан повісив.

— Вірите? — спитав я спокійно, з посмішкою, яка начебто не віщувала нічого поганого. Але далі я вказав би гостям на хвіртку й попросив би якомога швидше забиратися з хутора. Я не збирався витрачати свій час на маячню. Приїхати до мене, людини, чиї книги є чи не в кожній хаті колишньої Російської імперії, щоб повчати й розповідати, що, бачте, не так пишу! Та хто ви такі? Я був налаштований рішуче, але несподівано відчув доторк під столом. Помітив чарівну посмішку та строгий погляд коханої. Альчеста просила заспокоїтися. Якби хтось інший, я б не послухав, але тут не міг відмовити.

— Віримо, — кивнув Алекс. Він і не відчув, що був за півнігтика від прірви мого гніву. — І хочемо допомогти.

— Допомогти? — Я схопився за стілець. Алекс продовжував ходити над безоднею зі своїми зухвалими твердженнями. Зазвичай допомогу в мене просили, а не зверхньо пропонували!

— Так. Допомогти урізноманітнити літературні прийоми, збагатити стилістику, осучаснити тексти, щоб вони не виглядали реліктами. — Алекс подивився на мене. Я мовчав. — Релікти — це залишки колишніх епох. Розумієте, зараз автори отримали майже

необмежену свободу й почали нею користатися. І вам треба не відставати. Чи не думали ви зайнятися самоосвітою? Планово вивчати правопис, підвищувати грамотність, відточувати стилістику? Бо який сенс писати весь час на одному художньому рівні? Треба ставати ліпшим, інакше станеш гіршим! У вас є непогані історії, але їх можна вдосконалити. І в сенсі сюжетів і, особливо, в сенсі мови. Для цього треба вчитися і тренуватися. Поліпшення історій знову поверне до вас увагу сотень тисяч, а то й мільйонів!

Алекс зробив паузу. Я подивився на Зімородкова.

— Ви привезли мені божевільного?

— Ні... — почав було видавець.

— Тоді що він верзе? Він збирається чогось мене вчити?

Я навіть не обурився, лише здивувався — так це було нахабно.

— Так, збираюся. Бо я тепер ваш редактор, — тихо сказав Алекс. — Досягнути прогресу в стилістиці й сюжетах можна двома способами. Або я буду сидіти над вашими історіями, різати їх, шинкувати, наче капусту, міняти так, як вважаю за потрібне, або ви самі розвиватиметеся під моїм наставництвом. Звісно, якщо захочете і зможете.

Якщо вже зайшло про мої бажання, то бажав я одного: пристрелити цю нахабну потвору! Свиноокого мудрагеля, який, бач, вирішив мене повчити! Та я зараз... Альчеста знову торкнулася мене ногою. Її погляд вимагав спокою. Це важко було визнати, але вона була права. Зопалу робляться тільки дурниці, і я справді мав заспокоїтися.

— Як ви бачите цей розвиток? — спитала Альчеста.

— Я деякий час житиму в Ромнах. Коли в Івана Карповича буде готова чергова історія, приїду до вас на хутір і почну редагувати текст у присутності автора. Ми будемо обговорювати, що треба виправити й чому. Якщо текст видасться мені заслабким, я проситиму доопрацювати. Це стосується і сюжету, й описів, і героїв. Стилiстику Іван Карпович поки правити не в змозі, тож це робитиму я — за його активної участі. Плюс самостійна робота. Я привіз вам кілька хороших підручників із правопису. Прочитаєте — пораджу книжки, які допоможуть розширити арсенал художніх засобів. Час від часу писатиму вам зауваження та пам'ятки. Ось так.

Алекс усміхнувся, а я відчув дивне бажання стрибнути через стіл, збити редактора на підлогу, а потім вибити цьому негіднику всі зуби руків'ям браунінга. Ясна річ, я б ніколи цього не зробив, бо я ж не злочинець. Але бажання було.

— То яка ваша відповідь?

— Перед тим як ви відповісте, Іване Карповичу, я хочу дещо пояснити, — втрутився Зімородков. — Ми будемо співпрацювати з вами, навіть якщо ви відмовитеся щось змінювати. Ви наш автор, і ми у вас віримо. Але було б краще, якби ви погодилися.

Видавець ще щось говорив, але я не слухав, бо це був лише спосіб трохи підсолодити гірку пігулку. Навіть не пігулку, а каменюку солі, яку мене зараз примушували з'їсти. Було дуже прикро, але я вже заспокоївся, бо подумав, що цілком можу просто відмовитися від книжок. Колись я досить непогано заробляв, а тепер не мав аж такої гострої необхідності в літературних гонорарах. Поганий я, застарілий, несучасний, недосконалий, як ото було сказано, «релікт»? Добре, я відійду, шукайте кращих, сучасних, новеньких, умілих, давайте їх і заробляйте. Я ж залишуся на своєму хуторі з дівчатами й буду насолоджуватися життям поза вашою літературою. Немає чого сперечатися чи ображатися.

— Думаю, ми погодимось, — несподівано для мене сказала Альчеста. — Так, Іване Карповичу?

При чужих людях вона завжди називала мене тільки Іваном Карповичем.

Я кивнув. Бо не міг відмовити коханій.

— То ви згодні? — зрадів Алекс. Мені дуже хотілося всупереч його радості сказати, що ні, не згоден. Але я вже кивнув.

— А от що б ви хотіли поліпшити в моїх історіях?

— Та багато чого. Наприклад, ви дуже мало і вбого пишете про зовнішність своїх персонажів.

— Це не персонажі, це люди, яких я зустрічаю під час розслідування справ. Справжніх справ. Нагадую вам, що, на відміну від багатьох інших, я пишу не про уявні події й не про вигаданих людей.

— Та яка різниця? — поблажливо сказав Алекс.

— Як це — яка різниця? — обурився я.

— Яка різниця — реальна людина зображена чи вигадана? І ту, й іншу малюють за одними правилами. Так само і в книжках.

— А що ви там казали про зовнішність? — спитала Альчеста.

— Іван Карпович украй погано описує своїх персонажів. Уявити їх за описами дуже важко, якщо взагалі можливо. Не вірите? Іване Карповичу, будь ласка, опишіть пані Альчесту.

— Для чого?

— Ну, щоб я вказав на ваші головні вади.

— Я вам що — цирковий ведмідь?

— Іване Карповичу, будь ласка, — попросила Альчеста.

— Добре. — Я уважно подивився на неї. — Два аршини сім вершків заввишки, волосся біляве, шкіра засмагла, говорить по-нашому, але вимова трохи іноземна, одягнена у світлу сукню з квіткою й білі черевики.

Я замовчав, погляд від Альчести не відвів, бо мені подобалося дивитися на неї.

— Усе? — спитав Алекс.

— А, ще шрамик біля вушка, — сказав я, і голос мій аж затремтів, бо любив я це вушко цілувати.

— Ну і що це за опис, Іване Карповичу? — переможно спитав мене Алекс. Зімородков задоволено посміхнувся.

— Докладний опис, а що?

— А те, що опис цей підходить для поліцейської об'яви про розшук, а не для літератури!

— Це ще чому?

— Бо для літератури необхідні політ, метафори, синекдохи, антитези, метонімії — де все це?

— Про що він говорить? — спитав я трохи ошелешено. Наче й російською, але я більшості слів не знав.

— А як би ви мене описали, пане Алексе? — спитала Альчеста.

— Це залежало б від бажаного ефекту, — сказав хлопець, очі його заблищали, він захопився, наче мисливець, що відчув дичину. — Наприклад, для романтичного тексту я б описував вас так: погляд її, як в оленятка, що загубило матір, хода її, наче легкий вітерець у спекотний день, посмішка її, наче ластівка, що літає швидко і з'являється несподівано, молодість її надимає вітрила її кучериків, серце її відкрите та довірливе! А в очах її небо без жодної хмарки! Як вам, Іване Карповичу?

— Та шмарклі якісь. Так хіба люди говорять?

— Іване Карповичу, ви ж розумієте різницю між фотографією та картиною? У фотографії важлива точність, оце ваше «як люди говорять», а ось у картині головне — емоція, палання серця й вигини розуму! Тут не треба розповідати так, як говорять, тут треба розповідати так, як ще ніхто ніколи не говорив!

— Як це?

— Ось пошуком нових шляхів ми й займемося. У мене є деякі думки з цього приводу. Я багато міркував над вашою ситуацією,

Іване Карповичу. Розумієте, ви зараз опинилися між двома стільцями.

— Себто?

— З одного боку, ви працюєте в масовій літературі, пишете якісь копійчані історії для домогосподарок і підлітків. Річ у тому, що для них треба писати інакше. Додавати більше сліз, не жаліти крові, а закінчувати обов'язково так, щоб усі злочинці були покарані, а всі хороші нагороджені.

— Я не вигадую закінчень, я пишу так, як воно було насправді.

— Оце й погано! Бо людям не потрібна правда! Людям потрібні почуття, читач має реготати чи плакати, тоді він купуватиме ваші книжки!

— Тобто ви пропонуєте мені брехати?

— Ні, Іване Карповичу, я пропоную вам вирішити, на якому стільці ви хочете сидіти. Якщо на стільці літератури масової, то, будь ласка, відповідайте її вимогам. Щоб були героїчні герої і злодійкуваті злодії, щоб кров та сльози лилися рікою, але все закінчувалося добре, майже чудово! Оскільки ви завжди один із головних персонажів своїх історій, то й вам потрібно змінитися. Поменше розумувань і побільше дій. Амурні пригоди мусять стати численними, бо вас читають жінки, а їм приємно уявити вас поруч. Там не має бути пані Альчести...

— Не чіпайте пані Альчесту! — гримнув я.

— Іване Карповичу, ну що ж ви все плутаєте життя з літературою!

— Для мене це все — життя.

— Ось це й погане, Іване Карповичу! Ви як той американський селянин, який дивився в театрі «Отелло та Дездемону» і вбив актора, який грав Отелло, бо, мовляв, не міг стерпіти, що негр так поводить з білою жінкою! Ви не чули про «Отелло»? А про Шекспіра? О Господи! Ваша неосвіченість мене лякає. Тим не менше, прошу вас: розділяйте реальність та уяву! І от саме в уяві про пані Альчесту краще взагалі не згадувати! Продавці кажуть, що багатьох читачок розчарувало закінчення минулої книги. Бо там ви розповідали про кохання до Альчести, при цьому, якщо можна так сказати, зраджуючи відданих прихильниць! Нехай би ви змальовували кохання у зворушливих подробицях! Це б привабило чоловічу, особливо підліткову аудиторію! Але цікаве ще не почалося, а ви вже опускаєте завісу!

— Вам дати в пику?

— Ні, не треба. Я просто пояснюю вам, що необхідно зробити, аби стати по-справжньому популярним, народним письменником. Таким, наприклад, як славетний Кока Огірківський.

— Хто це, в біса, такий?

— Автор, який устигає продати десяток книжок, поки продасться ваша одна. Чудовий автор, який не плутає літературу з життям, а дає людям те, чого вони хочуть. Сповна дає! Грубу, але поживну мішанку з крові, сліз, поту, вина та інших рідин. Прості, але бурхливі пристрасті, пласкі, але строкаті персонажі, герой без зайвих розумувань і блискучі фінали, після яких хочеться одного — знову купити книгу Коки Огірківського!

— Я — Іван Карпович Підпригора!

— Із цим ніхто не сперечається.

— Я ніколи не стану якимось там Огірківським!

— Звісно, не станете. Бо не зможете. У вас забагато пихи й замало гнучкості. Нехай так. Тоді треба забути про стілець масової літератури і спробувати сісти на стілець літератури серйозної. Тої, яку обговорюють поважні люди, а не домогосподарки та гімназисти. Але й тут ви, Іване Карповичу, не дотягуєте. У вас помітна нестача освіти, ви надто сильно тримаєтеся своєї правди. Бо ця правда — як дно під ногами. Поки впираєшся, відчуваєш упевненість. Але біда в тому, що далеко не запливеш. Тепер вам потрібно наважитися й пірнути, залишившись без дна. Це страшно, але тільки так можна доплисти до берега серйозної літератури.

— А мене там хтось чекає?

— Ні. Там ніхто нікого не чекає. Багато хто намагається туди доплисти, але вдається це одиницям. Чи впевнений я, що ви зможете туди доплисти? Скажу чесно — ні, не впевнений. Але шанси у вас є. І тут усе залежатиме від того, чи схочете ви вчитися й чи зможете вивчитися. Бо в запливі доведеться конкурувати не із самим собою, а з дуже потужними авторами.

— А для чого це мені? Що мені робити на чужому березі?

— А ввійти в історію ви не бажаєте? Поки що ви другорядний історичний персонаж — був, скажуть, такий собі Іван Карпович Підпригора, шалено популярний, а за двадцять років уже ніхто про нього й не пам'ятав, хіба якісь книжкові черваки. Хочете стати автором першого ряду? Тим, кого читатимуть і за десять років, і за двадцять, і за сто? От уявляєте! Дві тисячі сімнадцятий рік, а хтось читає вашу книгу й отримує задоволення!

— Мене не хвилює, що буде за сто років. Бо мене вже тоді не буде.

— Резонно, але невже вам не цікаво залишитися в історії?

— Ні.

— Дарма, — Алекс був помітно розчарований. — Я думав, ви — амбітніша людина.

— Я простий сільський хлопець, який випадково став відомим, потім через це мав купу неприємностей і тепер бажає лише одного: спокою.

Альчеста уважно дивилася на мене, потім махнула прекрасними віями. Я міг би вдати, що не зрозумів її прохання, та не хотів брехати.

— Але ваші слова, Алексе, нікуди правди діти, мене трохи зачепили. Спробую. Не обіцятиму, що посеред запливу не піду на дно, але можу обіцяти, що гребтиму з усім завзяттям.

— Дуже радий, Іване Карповичу! — Алекс аж підхопився. Зімородков, здається, теж зрадив. Ми ще трохи поговорили на різні теми, після чого гості відбули. Зімородков поїхав до Петрограда, а Алекс до Ромен, де планував працювати над текстами інших авторів і чекати моїх нових історій.

Коли вони поїхали, Альчеста підійшла й поцілувала мене.

— Івасю, менш за все мені б хотілося жити з людиною, якій потрібен лише спокій.

— Більше за все мені б хотілося, щоб ти була задоволена.

Я обійняв її й поцілував. Десь у садочку заспівала Моніка. У неї був дзвінкий і приємний голос, Альчеста допомагала їй ставити техніку співу. Так само техніку ставитимуть і мені. Хотілося б виявитися не застарим для цього.